

TÖRTÉNELEM
8. évfolyamos tanulók számára
3. forduló

Össz.pontszám:	30p	
----------------	------------	--

Név:.....

Cím:

Iskola neve, címe:

.....

Az alábbi forrást korabeli megfogalmazásban és helyesírással olvashatja. A dokumentum elolvasása után válaszoljon a kérdésekre a forrás és a saját ismeretei segítségével!

III. törvénycikk

1. § Ő Felségének a királynak személye szent és sérthetetlen.
2. § Ő Felsege, s az Ő távollétében a nádor s királyi helytartó a végrehajtó hatalmat a törvények értelmében független magyar ministerium által gyakorolják, s bármely rendeleteik, parancsolataik, határozataik, kinevezéseik csak úgy érvényesek, ha a Buda-Pesten székelő ministerek egyike által is aláíratnak.
3. § A ministeriumnak mindegyik tagja mindennemű hivatalos eljárásaért felelős.

13. § A ministerek egyike folyvást Ő Felségének személye körül lesz, s mindazon viszonyokba, mellyek a hazát az örökös tartományokkal közösen érdeklik, befolyván, azokban az országot felelősség mellett képviseli.

IV. törvénycikk

1. § Az országgyűlés jövőendőben évenként, és pedig Pesten tartandván üléseit, az évenkénti ülésre az ország Rendeit Ő Felsege minden évben, s a mennyire a körülmények engedik, a téli hónapokra hivandja össze.
2. § A hozandó törvények jövőendőre Ő Felsege által az évi ülés folyama alatt is szentesíttethetnek.
4. § Ő Felségének joga van az összejött évi ülést prorogálni, s berekeszteni, sőt az országgyűlést a három év eltelése előtt is feloszlatni, és ekkor új képviselőválasztást rendelni; de ez utolsó esetben az újabb országgyűlés összehívásáról aképen rendelkezendik: hogy ez az elébbinek feloszlatásától számítandó három hónap alatt összeüljön.
10. § Ülései mind a két táblának ezután is nyilvánosak.

V. törvénycikk

1. § Politikai jogélvezetet azoktól, kik annak eddig gyakorlatában voltak, elvenni, a jelen országgyűlés hivatásának nem érezhetvén, mindazok, kik a megyékben és szabad kerületekben az országgyűlési követek választásában eddig szavazattal bírtak, e jog gyakorlatában ezennel meghagyatnak.

Ezeken kívül:

2. § Az országnak s kapcsolat részeknek mindazon benszületett, vagy honosított, legalább 20 éves, és sem atyai, sem gyámi, sem gazdai hatalom, sem pedig elkövetett hűségtelenség, csempészkedés, rablás, gyilkolás és gyújtogatás miatt fenyíték alatt nem levő lakosai, a nőket kivéve, törvényesen bevett valláskülönbség nélkül, választók:

a) Kik szabad királyi városokban, vagy rendezett tanácsokkal ellátott községekben 300 ezüst ft. értékű házat vagy földet, egyéb községekben pedig eddigi urbéri értelemben vett 1/4 telket, vagy ezzel hasonló kiterjedésű birtokot, kizáró tulajdonul, vagy hitvesekkel, s illetőleg kiskorú gyermekeikkel közösen bírnak.

b) Kik mint kézművesek, kereskedők, gyárosok telepedve vannak, ha tulajdon műhelylyel vagy kereskedési teleppel, vagy gyárral bírnak, s ha kézművesek, folytonosan legalább egy segéddel dolgoznak.

c) Kik, habár a fentebbi osztályokba nem esnek is, saját földbirtokukból vagy tőkéjükből eredő 100 ezüst forint évenkénti állandó s biztos jövedelmet kimutatni képesek.

d) Jövedelmükre való tekintet nélkül a tudorok, sebészek, ügyvédek, mérnökök, academiái művészek, tanárok, a magyar tudós társaság tagjai, gyógyszerészek, lelkészek, segédlelkészek, községi jegyzők és iskolatanítók, azon választó kerületben, mellyben állandó lakásuk van.

e) Kik eddig városi polgárok voltak, ha a fentebbi pontokban leírt képességgel nem bírnak is.

3. § Választható mindaz, ki választó, ha életének 24-ik évét betöltötte, s a törvény azon rendeletének, midszerint törvényhozási nyelv egyedül a magyar, megfelelni képes.

IX. törvénycikk

Az urbér és azt pótló szerződések alapján eddig gyakorlatban volt szolgálatok (robot), dézma és pénzbeli fizetések, e törvény kihirdetésétől fogva örökösen megszüntetnek.

1. § A törvényhozás a magán földesurak kármentesítését, a nemzeti közbecsület véd-paizsa alá helyezi.

2. § Ő Felsége a magán földesuraknak akénti kármentesítése iránt, hogy az eddigi urbéri tartozásokkal felérő tőke érték részükre a közállomány által hiány nélkül kifizettessék, a legközelebbi országgyűlésnek részletesen kidolgozandó törvényjavaslatot fog magyar ministeriuma által előterjesztetni.

XXII. törvénycikk

A személyes és vagyonbátorság, a közcsend és belbéke biztosítása, az ország polgárainak örökösére bizatik; e tekintetből, míg a legközelebbi országgyűlés kimerítőleg rendelkeznie, a nemzeti őrsereg alakítására nézve következők határozatnak:

1. § Mindazon honlakosok, kik városokban, vagy rendezett tanácssal ellátott községekben, 200 pengő forint értékű házat, vagy földet, egyéb községekben féltelket, vagy ezzel hasonló kiterjedésű birtokot kizáró tulajdonul bírnak, vagy ha illy birtokot nem bírnak is, de 100 pengő forint évenkénti tiszta jövedelmök van, húsz éves koruktól ötven éves korukig - ha gazdai hatalom alatt nincsenek - a nemzetőrségbe beirandók, és fegyveres szolgálatot tenni tartoznak.

2. § A nemzetőrséget kir. városokban, s rendezett tanácssal ellátott községekben, a helybeli hatóság; más helyekre nézve pedig az illető megyei vagy szabad kerületi törvényhatóságok szerkezendik össze.

3. § A nemzetőrségi fegyveres szolgálatra kötelezettek kivül, az illető megyei, kerületi, városi vagy rendezett tanácssal ellátott községi hatóságok, a nemzetőrségbe még más olly honpolgárokat is besorozhatnak, kiket az alkotmányos rend fentartásában érdekletteknek, s e kitüntetésre méltóknak ítélnék.

4. § A nemzetőrségből kirekesztetnek olly egyének, kik rablás, lopás, csalás, hitszegés, gyujtogatás, vagy gyilkosság miatt büntetve voltak.

5. § Olly egyének, kik a 4-dik §-ban említett vétségeket, mint nemzeti örök követik el: az őrseregből az ellenök indítandó bűnper befejezéseig ideiglenesen az illető törvényhatóság, vagy a helybeli előjáróság által azonnal kitöröltetnek, és tőlük a fegyver elvétetik.

A. Általános kérdések:

1. Mikor születtek a fenti törvények? (év, hónap, nap) _____
2. Hol ülésezett ekkor az országgyűlés?(város) _____
3. Ki volt ekkor Magyarország miniszterelnöke? _____
4. Ki volt ekkor az igazságügyi miniszter? _____
5. Ki szentesítette ezeket a törvényeket? _____
6. Hol szentesítette (város) ezt a törvényt a király? _____

B. III. törvénycikkre vonatkozó kérdések

7. A törvény értelmében mi lett Magyarország államformája? _____
8. Fogalmazza meg röviden ennek fogalmát! _____
9. Kinek tartoznak felelősséggel a miniszterek? _____
10. Ki volt ekkor a törvény 13.§-ban említett miniszter? _____
11. A törvény szerint hol működik a felelős kormány? _____

C. IV. törvénycikkre vonatkozó kérdések

12. Hány évenként írta elő a törvény normális esetben az országgyűlési képviselők választását? _____
13. Hány kamarás a magyar országgyűlés? _____

D. V. törvénycikkre vonatkozó kérdések

14. Lehetett-e választó joga a 32 éves román anyanyelvű, de magyarul is beszélő Erdélyben „bennszületett”, úrbéri értelemben vett 1/2 telekkel rendelkező paraszt gazdának? _____
15. Indulhatott-e képviselőválasztáson ugyanez az ember? _____
16. Lehetett-e választó joga a vagyontalan, magyar állampolgárságú, 40 éves tanító úrnak, akinek Nyíregyházán volt állandó lakása? _____
17. Szavazhatott-e Pesten ugyanez a tanító úr? _____
18. Lehetett-e választó joga a 21 éves, hajadon, magyar grófkisasszonynak? _____
19. Lehetett-e választó joga a 22 éves, „hétszilvafás” magyar nemesnek? _____
20. Lehetett-e országgyűlési képviselő a Szabadkán született, csak anyanyelvén beszélő 300 ezüst forint. értékű házzal rendelkező 50 éves kereskedőnek? _____
21. Lehetett-e országgyűlési képviselő a Berlinben született, de honosított 25 éves magyarul tudó evangélikus lelkész? _____
22. Melyik intézményre vonatkozik a törvény 2. §-ban a d. pontban említett „magyar tudós társaság” tagjai? _____
23. Kinek a nevéhez fűződik annak megalapítása? _____

E. IX. törvénycikkre vonatkozó kérdések

24. Fogalmazza meg egy szóval, hogy mit törölt el ez a törvény! _____
25. Az örökváltság mely formáját fogadta el a törvény? _____
26. A törvény melyik §-val tudja ezt bizonyítani? _____
27. Mit jelent a robot fogalma? _____

F. XXII. törvénycikkre vonatkozó kérdések

28. Kötelező-e a nemzetőri szolgálat a törvény 1.§-ban leírt feltételeknek megfelelő személyeknek? _____
29. Felvehető-e az a személy a nemzetőrségbe, aki nem rendelkezik azokkal a feltételekkel, amelyet a törvény 1.§-ban olvasható? _____
30. Állítását a törvény melyik paragrafusával tudja alátámasztani? _____